

שיעור הליגנין או שיעור קיצוץ התחמיץ וכיוצא בזה.

בידי נתונים ממספר אזורים בכל רחבי הארץ המראים על שינוי בשיעור הליגנין בין שתי השנים האמורות מרמה של 4%–5% בתשמ"ה לרמה ממוצעת של 7%–8% בתשמ"ו, כאשר במשק אחד באזור המרכז היו אפילו 10% ליגנין. יתכן והנתונים של יואב נובעים בחלקם מתנאי האקלים המיוחדים בעמק יזרעאל (אדמה כבדה והבשלה מאוחרת). יחד עם זה, אם נלמד לשים לב גם להרכב התאית ולא רק לכמות התאית ונדע לייחס זאת לערך המזון, בזאת אראה התקדמות. כמו כן, אין ספק שתכולת התאית הכוללת כמדד בלעדי וקובע אינה יכולה לשמש אותנו היום להערכת המספוא במקרה של מזון כמו תחמיץ חיטה ויש לצורך לבחון את מדדי ה־NDF, ליגנין וכד'.

עופר קרול

ההרכב בתחמיצי החיטה בשנתיים האחרונות לתנודות באחוזי השומן בתקופה זאת. קשר הרבה יותר סביר ניתן למצוא בין אחוזי השומן בחלב ליחסי המחירים מזון גס:מרוכו. בחורף תשמ"ו חלה הוזלה ניכרת במחירי הגרעינים המיובאים וענף הרפת הגיב במהירות לשינויים אלה, עוד לפני תחילת השימוש בתחמיצים החדשים, על ידי הגדלת שיעור המזונות המרוכזים במנה והקטנה מקבילה של שיעור המזונות הגסים. השאלה, האם תגובה זאת היתה נכונה מבחינה מקצועית וכלכלית, מחייבת איסוף נתונים הרבה יותר מפורטים ולא אעסוק בה כאן.

הערה להערה

למרות הערתו של יואב והנתונים הנמסרים על ידו, הרי לא ניתן להסביר תכולת השומן בחלב רק בערכים של יחסי מזון גס:מרוכו או

תוספת שמן לתערובת קמחית – למניעת אבק

ד"ר גד שפט, מיכון וטכנולוגיה – שה"מ, משר' החקלאות

לפי Feedstuffs 27.10.86 P-E4

כי האבק קודם פגע במנגנון הסינון העדין שבאף ובגרונן המשמש כמסנן לחומרים ביולוגיים שונים כדוגמת אמוניה וחידקים.

בבדיקות ביונקיה נמצא*, שחידקים ואבק באוויר פחתו כתוצאה מהוספת 1% שמן לתערובת, רמת החידקים ב־27% ושיעור האבק ב־47%.

אין חידוש בדבר שתוספת שמן לתערובת קמחית מפחיתה את אבקיות התערובת במידה משמעותית, זאת בנוסף לתכונות התזונתיות של השמן (במיוחד להזנת עופות). החידושים הם:

□ בנוסיון* לכמת את השיפור במניעת האבק נמצא, שתוספת 1% שמן סויה הפחיתה את שיעור האבק מהתערובת ב־91%, ותוספת של 2% ב־98.6%.

□ במדידת שיפור תנאי הגידול של בעלי־חיים: כידוע, כאשר נושמים חלקיקי אבק, אמוניה וחידקים, לעתים פתוגניים, הדבקים לחלקיקי האבק, מצליחים לחדור לריאות יותר מאשר אלה הנמצאים חופשיים באוויר. בעיקר,

- * D. Bundy, פרופסור להנדסה חקלאית באוניברסיטת איווה בארה"ב.
- ** H.P. Velt וטרינר E.T. Kornegay, פרופ' למדע בעלי־חיים באוניברסיטת וירג'יניה בארה"ב.

סיכום השפעת הממשק וההנחה על הרבב ותגובת החלב.

תגובת חלב	% מח"ש בחלב	% שומן בחלב
1. כמות מזון נצרכת		
חוסר אנרגיה במנה	ירידה	ירידה, פיתכן עליה
2. שיוניים בתכולת האנרגיה במנה		
עודף אנרגיה במנה	עליה	עליה
הזרקת סוכר לווריד או למערכת העיכול	עליה	ירידה
עליה באחוז הטיבים	ירידה	0
החלפת מזון גס בגרעינים	עליה	ירידה
העלאת תכולת העמילן במנה	עליה (?)	ירידה
3. צריכת חלבון		
צריכת חלבון נמוכה (א או כמות)	ירידה	0
תכולה גבוהה של חנקן שאינו חלבון (חש"ח) במנה	0	0
יחס נכון של חלבון פריק ופחות פריק	0 או עליה	עליה (?)
הזרקת חומצות אמינו לקיבה	0 או עליה	עליה
4. ממשק הזנה		
האבסת גרעינים (מזון מרוכז) רק פעמיים ביום	ירידה	0
האבסת מזון גס בבוקר לפני האבסת הגרעינים	?	?
מזון גס מכופתת או קצוץ דק	0 או עליה	?
האבסת בתדירות גבוהה יותר - שימוש במנה כולית	עליה	?
הוספת שומן למנה (עד ל-5% מהמנה)	0 או עליה	ירידה
האבסת פולי סויה או גרעיני כותנה	0 או עליה	0 או עליה
הוספת בופריס למנה עם פחות מ-20% ADF	0 או עליה	עליה
הוספת בופריס למנה עם יותר מ-21% ADF	0	0
5. שונות		
% גבוה של פרות הממליטות בקיץ	ירידה	ירידה
% גבוה של פרות בתחילת תחלובה (5 - 20 שבועות)	עליה	ירידה
% גבוה של פרות מעל גיל 6	0 או עליה	ירידה
ממפרסורה מעל ל-30 מעלות	ירידה	ירידה
ממפרסורה מתחת ל-15 מעלות	0 או עליה	עליה
מספר תאים סומטים גבוה	ירידה	ירידה קלה
הגברת תכיפות החליבה	עליה	ירידה קלה
האבסת מזון גס (צמיר) טרי באביב	עליה (?)	0 או עליה